

FOTO: FRANTIŠKA VRBENSKÁ



Samantha Shannon je autorkou románů žánru young adult fantasy, které milují zejména mladí čtenáři. Kromě bestsellerové série *Kostičas* a románu *Převorství u pomerančovníku* mluvila v rozhovoru i o svých dalších literárních plánech.

## Bylo by trapné zabít někoho, koho znám

**Františka Vrbenská**  
publicistka

**P**řevorství u pomerančovníku, letos český vydané novely *Bledý snílek* a *Píseň úsvitu* a hlavně dystopická fantasy *Kostičas*. Díla spisovatelky Samantha Shannon rezonují zejména u mladých čtenářů. Co v rozhovoru prozradila o své práci?

Na pultech britských knihkupectví se na konci léta objevila exkluzivní, revidovaná edice oceňovaného románu *Kostičas*, vydaná k desátému výročí prvního vydání. *Kostičas*, dystopická young adult fantasy s nadpřirozenými motivy, úvod do ambiciózní sedmidílné série, vyšla na konci srpna 2013.

Vyvolala senzaci a tehdy jedenadvacetileté autorce otevřela dveře do literárního vesmíru. *Kostičas* byl od té doby přeložen do bezmála třicítiky jazyků. O popularitě Samantha Shannon a jejího cyklu z alternativní Velké Británie svědčí i připravovaný osmidílný televizní seriál.

Fantastika určená mladým čtenářům klade důraz na otázky dospívání, identity, vztahů, zabývá se jejich obavami z budoucnosti našeho světa. Nejlepší díla včetně knih Samantha Shannon dosahují stej-

ného úspěchu jako bestsellery pro dospělé. A young adult fantasy je v posledních pěti letech nejrychleji rostoucí literární kategorií na knižním trhu.

U nás vzal tvorbu mladé autorky pod svá ediční křídla brněnský Host, včetně útlejšího svazku dvojice novel *Bledý snílek / Píseň úsvitu*, který publikoval v letošním létě, a chystaného překladu rozsáhlé fantasy *A Day of Fallen Night*.

Prequel k úspěšnému *Převorství u pomerančovníku*, vydaný v únoru 2023, bude v češtině dostupný v září 2024. *Kostičas*, v originále *The Bone Season*, česky vyšel v Hostu v roce 2014.

### PRVNÍ KNIHA JE MÁLOKDY VAŠE NEJLEPŠÍ VĚC

Prózy Samantha Shannon jsou pozoruhodné stejně jako ona sama. Navzdory oslnivému startu je bezprostřední, skromná, přemýšlivá, zajímá se o historii, hudbu, etymologii, starou angličtinu, o genezi a vnitřní podstatu slov, s nimiž si v knihách důmyslně pohrává.

Rozhovor proběhl během autorčiny návštěvy Prahy, kde byla jednou z hlavních

hvězd *HumbookFestu*, literárního festivalu zaměřeného na knihy pro mladé.

Mluvila tu i o počátcích své tvůrčí dráhy. „První knížka je málokdy vaše nejlepší věc“, přiznala sebekriticky. „Stále se učíte psát, učíte se, jak strukturovat román, rozvíjíte svůj osobní styl. I teď během přípravy *Kostičasu* pro jubilejní vydání jsem svému nakladateli řekla, že v něm udělám jen drobné úpravy. A nakonec, když jsem zadala sledování změn, byl celý rukopis červený. Odevzdala jsem vlastně nový text.“

Zmíněný „režisérský sestřih“ *Kostičasu* se navíc může pochlubit doplňkovým esejem autorky a porcí bonusů pro čtenáře. Spisovatelka nadále zůstává na knihu, kterou napsala ve svých dvaceti, hrdá, i když ze svého debutu tehdy měla smíšené pocity.

Prý proto, že pocítovala velký tlak. Talentovaná autorka totiž dostala smlouvu ještě před dokončením románu a nakladatelství předpokládalo úspěch.

Ze série *Kostičas* vyšly kromě výše zmíněných novel už čtyři díly a hravá mystifikace *On the Merits of Unnaturalness*, seriózně se tvářící průvodce komunitou jas-

novidců, mezi něž patří také hrdinka série (u nás zatím nevydáno).

### TŘETÍ KNIHU JSEM USPĚCHALA

Snad každý autor má ve své kariéře špatnou knihu, o kterou klopýtl a nedokázal ji správně zpracovat, až ho téměř psychicky zničilo. Shannon takto uvízla na třetím svazku *A* zrodí se píseň. Knížka posloužila jako most mezi druhým a čtvrtým dílem, ale sama o sobě příliš silný příběh nepřinesla.

„Uspěchala jsem ji, protože jsem chtěla, aby se co nejdříve dostala k mým čtenářům“, vysvětluje Shannon. „Byl to velmi bolestivý proces, když jsem ji nakonec muse-la úplně přepsat.“

Knihy prý změnila i její přístup k tvorbě. „Dřív jsem nijak zvlášť neplánovala, psala jsem impulzivně, rovnou bez přípravy. Od té doby pokaždé připravím podrobnou synopsi, s editorem každý prvek proklepeme tak, abychom měli pocit, že to bude fungovat; až pak se pustím do knihy.“

V době, kdy se třetímu dílu série *Kostičasu* věnoval editor, se Samantha Shannon



Knihy Samantha Shannon vycházejí v Česku  
v nakladatelství Host.



FOTO: HOST

pustila do high fantasy Převorství u pomerančovniku s draky, charismatickými hrdinkami, inspirací svatým Jiřím a queer poselstvím. Kniha byla zamýšlena jako solitérní román, ale následoval nakonec samostatný prequel A Day of Fallen Night.

„Chtěla jsem, aby Převorství působilo jako věrohodné epické fantasy dobrodružství, takže to znamenalo budování celého toho vesmíru,“ říká Shannon. „Ale než jsem se dostala na konec knihy, uvědomila jsem si, že obrovský svět s magickým systémem, se všemi zeměmi a společnostmi a historií, který jsem vybudovala, obnáší ještě mnoho fascinujících příběhů. Bylo mi líto jej opustit. A na Převorství jsem získala krásné reakce: přála jsem si, aby se k němu čtenáři vrátili.“

Vznikla tak série The Roots of Chaos (Kořeny chaosu). Další důkaz toho, že Samantha Shannon chce neustále zdokonalovat své literární schopnosti.

Lpění na jediném světě a jediném protagonistovi po dobu deseti let by u ní prý vedlo ke stagnaci. Baví ji totiž pracovat na obou sériích najednou; když jí scházejí podněty pro jednu z nich, přesune se jinam, dokud se inspirace nevrátí.

#### BYLO BY TRAPNÉ ZABÍT NĚKOHO, KOHO ZNÁM

Samanthini hrdinové jsou někdy založeni na historických osobnostech, velmi zřídka na moderních skutečných lidech. „Bylo by trapné zabít někoho, koho znám,“ smě-

je se Shannon. „Beru své postavy na kafe. Načrtnu si v hrubých rysech vizi každého z účinkujících a vypravím se s notebookem do kavárny. A v duchu se začnu hrdinů vypyptávat jako v interview. Kdo jsi, kdo je tvoje partnerka a podobně. Pomáhá mi to vytvořit si o něm prvotní představu. Pak ho začnu psát, zasadím ho do scény a uvidím, co se stane. Pěstuju si postavy a pak je pomalu zalévám, dokud nevykvetou.“

Jednodušší pro ni je, když s postavou má nějaké společné rysy. Jako s Paige Mahoney, protagonistkou Kostičasu. Cyklus rozepsala, když jí bylo devatenáct a pracovala v Londýně – úplně stejně jako Paige, která má také irský původ jako její autorka.

#### FEMINISTICKÝ POHLED NA ILIADU

Samantha Shannon má smysl pro detail a dobovou atmosféru, umí pracovat s archívními zdroji, ctí a chápe minulost.

Ve třetím svazku Kořenů chaosu, který bude také prequelem k Převorství, přepraví příběh málo známé řecké bohyně Iris a nabídne feministický pohled na Iliadu, který, jak doufá, se bude čtenářům líbit.

Shannon se tak zařazuje do hnutí moderních autorek, které čerpají z mytologie nebo vezmou pozapomenutou reálnou postavu a obohatí ji. A je přesvědčena, že je důležité vybudovat něco jako knihovnu ženských dějin, protože ženy byly z historie často vyčleňovány. „Ráda bych napsala čistě historický román, zejména pokud

jde o nové pojetí ženských příběhů z minulosti. Jsem ale takový perfekcionista, že by mi trvalo roky zkoumání, než bych se cítila jistá, že o té době mohu psát,“ přiznává. „Chtěla bych mít každý detail správně a myslím, že by to trvalo dlouho! Iris bude dobrým mostem mezi fantasy a historií, protože se budu snažit o co největší přesnost, přitom tu účinkuji i magické prvky.“

#### SILNÉ ŽENY S MUŽSKÝMI VLASTNOSTMI

Hrdinky z knih Samantha Shannon jsou víc než sexy bojovnice se svaly a zbraní, jaké se často objevují v žánru fantastiky. Jsou silné ne pro zrcadlovou replikaci mužských charakteristik, ale pro ryze ženské odhodlání a duševní energii, pro jistou typickou komplikovanost, a hlavně pro neokázalý soucit.

V letech 2013 až 2014, kdy vyšel Kostičas, měly silné ženské postavy často mužské aspekty. Zčásti to způsobily fenomény jako Hunger Games s ústřední hrdinkou Katniss, vybavenou v podstatě mužskými vlastnostmi, a Stmívání, jehož protagonistka Bella bývá považována za slabou ženskou postavu.

„Jsme jako společnost poměrně misogynní, a proto se vysmíváme typicky ženskému vzoru myšlení a chování,“ říká k tomu Shannon. Podle ní tehdy vznikl trend, kdy čtenáři považovali za špatné ženské postavy ty, které byly zranitelné nebo soucitné, a vůbec tradičně feminní.

„Mám ráda, když mé protagonistky jsou bojovnice, ale také z nich nechci udělat pouhé mužské typy a brutální stroje na zabíjení,“ říká Shannon. „Není to jediný způsob, jak být silnou ženou. Je pro mě důležité zachovat ženským hrdinkám cit a laskavost. I kdyby měly být postavy morálně šedé, přijde mi zajímavější, když nejsou jenom čistě zlé, brutální a chladné.“

Čtenáři už vyhlížejí i pokračování Kostičasu. Jeho hrdinka Paige pro autorku znamená celý svět. „Jsem tak nadšená, že v příštích několika letech budu pokračovat v její cestě a ukážu vám, jak rozkvetou všechna semínka, která jsem zasadila od roku 2012! Mám s ní tolik plánů a pořád její svět miluji stejně, jako když mi bylo devatenáct, ne-li víc.“

Pátý díl Kostičasu Shannon plánuje v hrubé verzi napsat do konce prosince 2023, šestý potřebuje mít hotový, než se pustí do vyprávění o Iris v pokračování Kořenů chaosu.

Při autorčině preciznosti zřejmě potrvá několik let, než se ujistí, že finální sedmá část Kostičasu vypadá a působí přesně tak, jak si na počátku své tvorby předsevzala.

„Chci, aby série měla skvělý závěr, který ospravedlní dlouhé čekání. Mezi největší privilegia mé kariéry patří důvěra vydavatele a čtenářů, že dodám příběh této délky a složitosti. Neexistuje vesmír, ve kterém bych tuto důvěru považovala za samozřejmou a opustila ji. Nemůžu se dočkat, až vám ukážu, kam půjde Paige příště.“ ■